
Unele aspecte semnificative privind evoluția cooperăției în ultima perioadă în contextul crizei

Prof. Constantin ANGHELACHE PhD (*actincon@yahoo.com*)

Bucharest University of Economic Studies / Artifex University of Bucharest

Abstract

Cooperăția constituie o componentă importantă a economiei naționale, recunoscută de alianța internațională a cooperativelor și de aceea, în anumite perioade de timp, acest sector de activitate și-a adus o contribuție importantă la evoluția economico-socială a României, mai ales în perioade foarte dificile, cum au fost cele două conflagrații mondiale, marea criză 1929-1933, dar și mai recente crize din 2008-2011 și acum a dezastruoasei crize pandemice și financiar-economice.

Cooperăția va reprezenta în permanență un sector de activitate în care se valorifică pe plan local și coordonat de Uniunea Centrală a Cooperăției a fiecărui domeniu a folosirii forței de muncă și a resurselor locale. Criza economico-financiară impune însă unele dificultăți întrucât creditul a devenit mai rar datorită costului foarte ridicat. În altă privință, posibilitatea utilizării forței de muncă specifică acestui domeniu este mult mai delicată. Cu toate acestea, prin eforturile care stau în fața sectorului cooperatist s-au reușit, rând pe rând, obținerea de rezultate, care mai atenuează din situația foarte grea a economiei românești în general.

În acest sens, cooperăția de consum, de credit și din agricultură a evoluat în baza legislației adoptate după 1990, într-un ritm destul de bun în condițiile pieței libere. De asemenea, cooperăția meșteșugărească a avut un rol însemnat și îl are în continuare în ceea ce privește valorificarea pe plan local a resurselor de muncă, a posibilităților de a desfășura activități utile comunităților cooperatiste în primul rând, dar pe de altă parte și întregii populații din zonele acestea.

Unitățile cooperăției meșteșugărești și a celorlalte forme de cooperativizare au rezistat poate într-un mod mai clar actualelor efecte ale crizei economico-financiare, deoarece prin sursele proprii, prin creditul cooperatist existent și prin valorificarea resurselor de forță de muncă au putut să-și îndeplinească mai bine sarcinile pe care și le-au propus.

În ceea ce privește cooperăția meșteșugărească din România în intervalul 2014-2019 s-au obținut progrese vizibile, care sunt reprezentate prin indicatori statistici relevanți. Este mai greu de analizat evoluția în anul 2020 și primele aproape trei luni ale anului 2021 deoarece criza pandemică,

care a declanșat și criza economico-financiară și-au pus și aici amprenta, poate într-o măsură mai mică decât în ansamblul economiei românești datorită unor programe mai rapide și implementate mai convingător de către conducerea cooperăției în general, dar a celei meșteșugărești în principal. Zic de cooperăția meșteșugărească deoarece este parte a creării de bunuri și servicii pentru populația locală în primul rând, dar și pentru populația mai largă în altă ordine de idei. Este elementul din cooperăție care se impune fără doar și poate în condițiile despre care vorbim.

Cuvinte cheie: Cooperăție, sectoare de activitate, economie națională, rezultate economico-sociale, evoluții, efecte, crize.

Clasificare JEL: L10, L11

Introducere

Analiza evoluției cooperăției din România în contextul crizei coronavirus și financiar-economice a plecat de la un studiu efectuat în timp, concretizat în 2018, într-o lucrare de sine stătătoare pe multiple planuri, dar accentuat acum prin a constata ultimele evoluții ale sistemului cooperatist din țara noastră în ultimii trei ani, mai ales în contextul în care asupra economiei și societății românești s-a abătut această criză sanitară și economico-financiară.

Rând pe rând, în acest studiu s-a analizat evoluția cooperăției de consum, apoi a cooperăției de credit și nu în ultimul rând al cooperăției agricole în România. Această analiză s-a făcut în contextul pieței libere, dar nu am ocolit să punctez și aspectele care rezultă din efectele dezastruoase pe care le propagă criza pandemică și economico-financiară. Iată deci că în acest sens, rezultatele au fost cumva atenuate, dar prin modul de organizare s-a reușit a se fundamenta mai bine măsurile care trebuie și au fost întreprinse.

În continuare, în studiul efectuat, s-au relevat elementele cele mai semnificative ale evoluției cooperăției meșteșugărești din România în perioada foarte scurtă de după 2018, dar bazat pe studiul amplu efectuat în intervalul altor patru ani 2013-2017, care a urmat crizei economico-financiare declanșată în 2008-2011.

Cooperăția meșteșugărească din România este structurată în profil teritorial, are unități producătoare de bunuri și prestatoare de servicii pentru populație, asigurând astfel o menținere a nivelului rezultatelor, care sunt ușor de identificat. De asemenea, sistemul cooperatist meșteșugăresc cuprinde o întreagă rețea de învățământ preuniversitar și de formare profesională, precum și o evoluție a programelor de studii universitare prin unica universitate de acest gen existentă în România, respectiv Artifex din București.

Cu atenție s-au semnalat și unele neîmpliniri, nerealizări, datorită

efectelor generate de criza economico-financiară, care la rândul ei a izbucnit ca urmare a pandemiei coronavirus.

Perioada următoare de după 2020 și chiar 2021 este incertă din punct de vedere al posibilității de control pe plan intern, dar și pe plan mondial, a evoluției acestei crize pandemice, care fără doar și poate va avea efecte asupra rezultatelor economico-sociale din România. Și nu în ultimul rând trebuie să amintim că această criză, în mod inevitabil, va conduce la o resetare a întregii omeniri. Există mai multe aprecieri, multe speculative, altele de neluat în seamă, dar pe fondul acesta se remarcă o lipsă de socializare, o insuficientă condiționalitate în a clădi omul secolului XXI. Starea fiecărei națiuni este în balans. Se produc noi setări în ceea ce privește structura populației după venituri.

Criza încetinește nivelul de educație reală și de pregătire a viitorilor specialiști. Aceasta va avea un efect devastator în perioadele următoare. Și în sistemul cooperăției se iau măsuri și trebuie amplificate acelea care să asigure măcar pentru unitățile proprii de învățământ preuniversitar și formare profesională, precum și pentru învățământul universitar condiții cât mai aproape de realitate, așa încât cunoștințele, competențele, să fie bine asimilate de către generația tânără.

Articolul este scris pe baza unor date certe, care au existat până în 2018, iar ceea ce am expus în abstract, introducerea și concluziile sunt de completare a tendinței actuale și a perspectivei de evoluție a activității sectorului cooperatist din România.

Literature review

Aspectele privind evoluția sistemului cooperativelor dintr-un stat în condiții normale și de crize economice, financiare, sociale, au fost abordate de o serie de analiști economici și cercetători în domeniu. Astfel, Anghelache C. (2018) abordează sistemul cooperativelor ca o componentă certă a dezvoltării economico-sociale și în același timp o componentă determinată a creșterii economice a României. În ceea ce privește poziția cooperării românești în evoluția economică a țării sunt tratate în lucrările lor de Anghelache C., Anghel M.G. (2017) și Novkovic S. (2008). De asemenea, reziliența modelului de afaceri cooperativ în perioade de criză sunt abordate în lucrările lor de Birchall J., Hammond-Ketilson L. (2009) și Roelants B., Dovgan D., Eum H., Terrasi E. (2012). Bonteffis P., Fulton M. (2009) abordează problema structurii organizaționale și redistribuirea costurilor în cadrul cooperativelor și firmelor deținute de investitori. Borzagd C., Bodini R., Carini C., Depedri S., Galera G., Salvatori G. (2014) analizează efectul pe care îl au activitatea cooperativelor sociale și al întreprinderilor sociale asupra evoluției Uniunii

Europene, iar aspectele referitoare la cooperarea dintre state este analizată de Mazzarol T, Soutar G., Limnios E. (2012). Torres Perez F. (2016) este preocupat de poziția cooperativelor aflate între controlul de stat și economia de piață.

Metodologie, date, rezultate și discuții

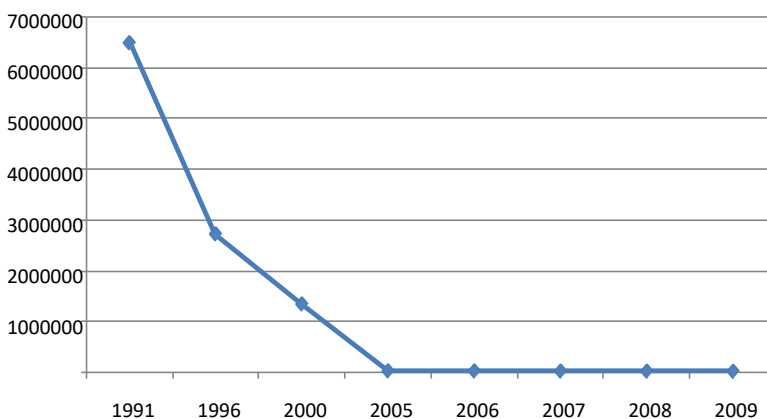
• Evoluția sistemului cooperativelor de consum, credit și agricultură din România

Sistemul cooperativelor de consum este o componentă a economiei naționale recunoscute de Alianța Internațională a Cooperativelor, organizația din care face parte. Sistemul cooperativelor de consum constă în prima și a doua societate cooperativă de consum și asociațiile acestora la nivel județean și național.

Cadrul de funcționare a sistemului cooperativelor de consum este asigurat de Legea nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea sistemului cooperativelor, care la intrarea sa în vigoare a necesitat un amplu proces administrativ pentru adaptarea structurilor existente la noile cerințe. În ceea ce privește numărul de membri, acesta a scăzut de la 6.500.000 membri în 1991 la 27.823 în 2009.

Evoluția numărului de membri ai sistemului cooperativelor de consum

Figura 1

Conform datelor CENTROCOOP, prezentate pe site-ul web al organizației, în 2007 erau 38.177 de membri activi care au cooperat.

Numărul cooperativelor de consum în 2007, potrivit CENTROCOOP, a fost de 1.073. Aceste cooperative de consum sunt active în principal în zonele

rurale. Dintre acestea, 1.009 sunt asociate în cele 41 de sindicate județene, 3 societăți cooperative sunt asociate direct cu uniunea națională și 61 societăți cooperative de consum nu și-au arătat intenția de afiliere la nici o structură asociativă.

Centrocoop a constituit, de asemenea, societăți comerciale prin care pot desfășura activitate economică, deoarece sunt înființate ca organizație non-profit.

Comaniile cărora Centrocoop le deține capital majoritar sunt: SC COMPRODCOOP SA; PENCOOP TIMIȘOARA; IOMCOOP SIBIU; IAȘIMCOOP IAȘI; PRODCOOP FOCȘANI; PRODCOOP GALAȚI; SC COVCOOP SRL SF.GHEORGHE; PRODALCOOP TÂRGOVIȘTE; SICOOP ORADEA; TRADING JECO; INDCOOP CLUJ; COOPINTEX Sagna.

În sistemul de coordonare a consumatorilor există șapte grupuri școlare prezentate în caseta 1.

Grupuri școlare în sistemul cooperativelor de consum

Caseta 1

▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Alba Iulia▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Constanța▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Botoșani▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Vaslui▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Bistrița▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Sibiu▪ Grupul școlar al sistemului cooperativelor de consum Sf. Gheorghe.

În perioada comunistă, am asistat la o creștere artificială a sectorului cooperativelor de consum, care, în mediul rural, avea un monopol asupra comerțului și serviciilor. Vorbim despre creșterea artificială, deoarece oamenii erau într-un fel sau altul obligați să devină membri pentru a beneficia de alimente și nu numai. Astfel, toți tinerii, la vârsta de 18 ani, au devenit membri cooperanți.

Dacă existau magazine și servicii în zonele rurale, existau zone de depozitare și prelucrare a produselor agricole cumpărate de la membrii din zona urbană. Acest sistem de achiziție permite locuitorilor din mediul rural să-și valorifice producția, produsele fiind luate direct din gospodărie.

După 1989, sistemul cooperativelor de consum a cunoscut un declin accentuat. Acest declin a început cu obligația de a distribui mărfurile de bază la

costuri impuse de stat (1990-1992), apoi a continuat în perioada inflației, unde guvernele nu au permis schimbarea prețurilor în magazine, iar decapitalizarea și TVA-ul au distrus sistemul de cumpărare directă a produse de origine animală și vegetală de la membri.

Conform datelor INS, perioada 2000-2009 arată o ușoară creștere a numărului de cooperative de consum în 2000-2005 (de la 874 la 941), urmată de o scădere treptată de 894 de entități (Tabelul 1).

Numărul cooperativelor de consum

Tabel 1

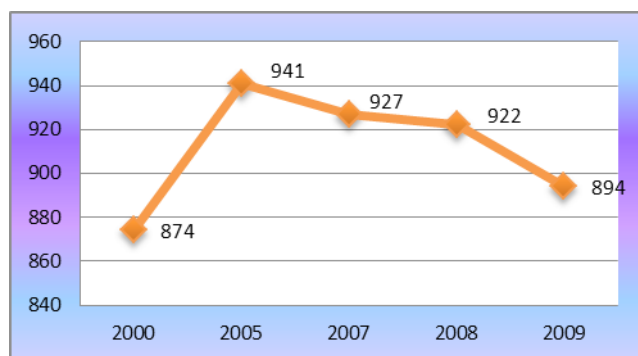
Year	2000	2005	2007	2008	2009
Number	874	941	927	922	894

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Datele din tabelul 1 sunt reprezentate grafic în figura 2.

Evoluția numărului de cooperative de consum în 2000-2009

Figura 2

Datele privind evoluția sistemului cooperativelor de consum în perioada 2000-2009 arată o creștere a majorității indicatorilor economici, având un efect direct asupra gradului de performanță a acestora. Exprimat în prețuri constante, valorile indicatorilor financiari ai cooperativelor de consum au crescut între 13,2% (venituri din vânzarea de produse) și 74,4% (alte venituri financiare).

Tabelul 2 prezintă evoluția indicatorilor financiari cheie.

Evoluția principalilor indicatori financiari ai cooperativelor consum în perioada 2000-2009 (mii lei)

Tabel 2

	2000	2005	2007	2008	2009	2009 /2000
Mijloace fixe	131932112	119693356	148888709	154816033	151027781	14.5
Producția vândută	65901845	61713423	67853449	77357878	84833845	28.7
Cifra de afaceri netă	476637671	601282108	587063203	613533259	549661449	15.3
Venituri din vânzarea produselor	410735826	528990883	512309136	529426272	464799027	13.2
Venit operațional	488470936	650859636	650575176	660735165	589004195	20.6
Veniturile din dobânzi	714765	601982	475582	853994	1246510	74.4
alte venituri	154424	521068	682112	392986	470618	204.8
Venit total	505303165	652443723	651810505	662484146	591473959	17.1
Cheltuieli cu materii prime și consumabile	1182142	1453865	1571628	1640584	1532755	29.7
Costuri de personal	80460053	103795852	115478839	121629583	117428660	45.9
Cheltuieli cu bunuri	327813944	429533891	412250397	424641766	373344200	13.9
Cheltuieli cu alte impozite, taxe, plăți	8851789	5372897	5264701	5559099	5390236	-39.1
Cheltuieli cu beneficii externe	21486748	27861749	33400828	30547488	25666728	19.5
Cheltuieli financiare	3327882	2045057	2091273	2502261	2930374	-11.9
Cheltuieli totale	499302496	641401170	640663651	652237528	584871350	17.1
Venitul net	747069	849054	660196	930515	1378362	84.5

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Aceeași tendință ascendentă se regăsește și în performanța cooperativelor de consum. Astfel, profitul net atribuit cifrei de afaceri de 1000 lei sau cheltuielilor totale de 1000 lei a înregistrat o tendință de creștere (cu 0,9%), datorită nu îmbunătățirii indicatorilor primari, ci mai ales dinamicii diferite a modificării profitului net, cifra de afaceri și cheltuielile totale (Tabelul 3).

Performanțele financiare ale cooperativelor de consum din România în perioada 2000-2009

Tabel 3

	2000	2005	2007	2008	2009	2009/2000
Venit din exploatare / Venit total (%)	96.7	99.8	99.8	99.7	99.6	2.9
Venit financiar / venit total (%)	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0
Cheltuieli cu materii prime / cheltuieli totale (%)	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.0
Cheltuieli de personal / cheltuieli totale (%)	16.1	16.2	18.0	18.6	20.1	4.0
Cheltuieli pentru mărfuri / Cheltuieli totale (%)	65.7	67.0	64.3	65.1	63.8	-1.8
Cheltuieli cu impozite, taxe / cheltuieli totale (%)	1.8	0.8	0.8	0.9	0.9	-0.9
Cheltuieli financiare / cheltuieli totale (%)	0.7	0.3	0.3	0.4	0.5	-0.2
Profit net / 1.000 dolari CA.	1.6	1.4	1.1	1.5	2.5	0.9
Profit net / 1000 lei cheltuieli totale	1.5	1.3	1.0	1.4	2.4	0.9

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Clasificarea cooperativelor de consum pe domenii între 2000 și 2009

Tabel 4

Consumer cooperatives	2000	2005	2007	2008	2009
3,00 C - Fabricare	3.3%	3.0%	3.1%	3.1%	3.4%
6,00 F - Construcție	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%
7,00 G - Comerț ...	92.2%	92.8%	92.4%	92.4%	92.1%
8,00 H - Transport și depozitare	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%
9,00 I - Hoteluri și restaurante	2.3%	1.9%	2.0%	2.1%	2.1%
10,00 J - Informații și comunicații	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.0%
12,00 L - Tranzacții imobiliare	1.5%	1.4%	1.4%	1.4%	1.5%
13,00 M - Activități profesionale, științifice	0.1%	0.3%	0.3%	0.3%	0.3%
14,00 N - Activități de servicii administrative	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%
19,00 S - Alte activități de servicii	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

La nivel teritorial, în 2009 față de 2000, există o tendință oscilantă a numărului de cooperative de consum, cu o plajă de variație de -50% (Teleorman) și + 17,6% (Alba). Cu toate acestea, în majoritatea județelor întâlnim o revenire a numărului de cooperative active de consum.

În 2010, 17 județe au regrupat 61,5% din cooperativele de consum. Cu alte cuvinte, cele 17 județe au avut un număr de cooperative de consum care variază între 25 și 47, distribuția acestora fiind evidențiată în Graficul 1. Dacă ne uităm la distribuția pe regiuni de dezvoltare (Tabelul 5), putem vedea că majoritatea cooperativelor de consum se găsesc în regiunea Nord-Est - 158, urmată de Nord-Vest - 153, Centru - 148, Sud Muntenia - 112, Sud-Est - 112, Vest - 106, Sud-Vest - 77, București-Ilfov - arată distribuția cooperativelor de consum în mediul de reședință că 74% dintre aceștia se află în mediul rural și 26% în mediul urban (Tabelul 6).

Evoluția numărului de cooperative de consum la nivel regional în 2000-2009 (număr)

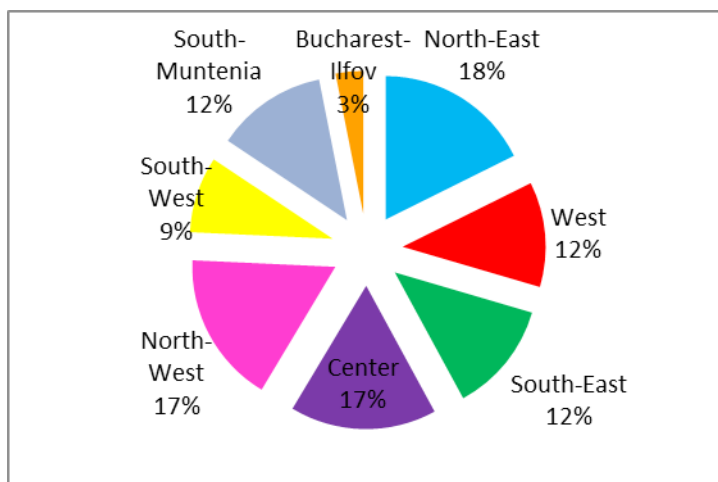
Tabel 5

	2000	2005	2007	2008	2009
Nord-Est	138	161	160	159	158
Vest	96	107	108	109	106
Sud Est	120	118	115	114	112
Centru	152	152	149	147	148
Nord Vest	121	156	158	159	153
Sud-Vest	74	82	82	81	77
Sud-Muntenia	145	135	125	123	112
București-Ilfov	28	30	30	30	28

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Distribuirea numărului de cooperative de consum la nivel regional în 2009

Figura 3

Evoluția numărului cooperativelor de consum în funcție de zona de reședință în 2000-2009

Tabel 6

	2000	2005	2007	2008	2009
Rural	666	703	689	687	665
Urban	208	238	238	235	229

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Analiza de mai sus poate fi completată de o serie de informații publicate de Institutul Național de Statistică privind federațiile FEDERALCOOP ale cooperativelor de consum, care au înregistrat o scădere a numărului de unități în 10 ani, respectiv de la 30 în 2000 la 28 în 2009. FEDERALCOOP sunt cooperative de clasa a doua care se concentrează pe reprezentarea intereselor economice ale cooperativelor membre.

Indicatorii de performanță (productivitate, profitabilitate) au fost apreciați continuu în perioada 2000-2009, productivitatea muncii cu creșteri foarte mari fiind de 79,2% pe profit și 64,8% pe cifra de afaceri.

Performanța financiară a federațiilor FEDERALCOOP din România în 2000-2009

Tabel 7

	2000	2005	2007	2008	2009	2009/ 2000
Venit din exploatare / Venit total (%)	90,1	99,1	99,3	99,1	98,4	8,3
Venit financiar / venit total (%)	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,1
Cheltuieli cu materii prime / cheltuieli totale (%)	5,0	5,4	5,4	7,7	4,7	-0,3
Cheltuieli de personal / cheltuieli totale (%)	17,7	24,5	22,6	30,0	25,1	7,4
Cheltuieli pentru mărfuri / Cheltuieli totale (%)	36,7	50,0	52,1	52,8	70,3	33,6
Cheltuieli cu impozite, taxe / cheltuieli totale (%)	1,6	0,0	1,3	1,5	1,7	0,1
Cheltuieli financiare / cheltuieli totale (%)	0,9	0,5	0,7	0,6	0,6	-0,3
Profit net / 1.000 dolari CA.	9,7	5,1	6,1	7,5	10,6	0,9
Profit net / 1000 lei cheltuieli totale	7,9	4,3	5,3	6,8	9,3	1,4
CA / angajat (lei / angajat)	30114,5	44076,6	59275,9	50587,6	49623,2	64,8
Profit net / angajat (lei / angajat)	292,6	226,5	358,9	380,1	524,6	79,2

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

CENTROCOOP la nivelul anului 2009 are reprezentare la nivelul fiecărui județ și la nivel național. Există o creștere a veniturilor, cheltuielilor și activelor fixe în perioada 2005-2009. Scăderea este înregistrată pentru imobilizările necorporale și activele financiare (Tabelul 8).

Evoluția principalilor indicatori financiari ai CENTROCOOP în perioada 2005-2009

Tabel 8

Indicator/Year	2005	2007	2008	2009	2009 /2005
Numărul CENTROCOOP total	31	41	36	42	
Imobilizări - total	19795545	35516161	18918863	19403633	-1.98
Venit total	6074587	23686059	14194547	14940080	145.94
Cheltuieli totale	4233562	21914757	13878372	15232329	259.80
Active necorporale	7724	472298	7605	3552	-54.01
Imobilizări corporale	11328628	22808396	15858074	15862120	40.02
Bunuri financiare	8459193	12235467	3053184	3537961	-58.18

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

Activitatea sistemului cooperativelor de consum a fost bună, în special în zonele rurale, sistemul cooperativelor de consum reducând numărul de localități în care se desfășoară activități, dar crește valoarea indicatorilor financiari.

Evoluția rețelei sistemului de cooperative de consum în medie (număr de localități)

Tabel 9

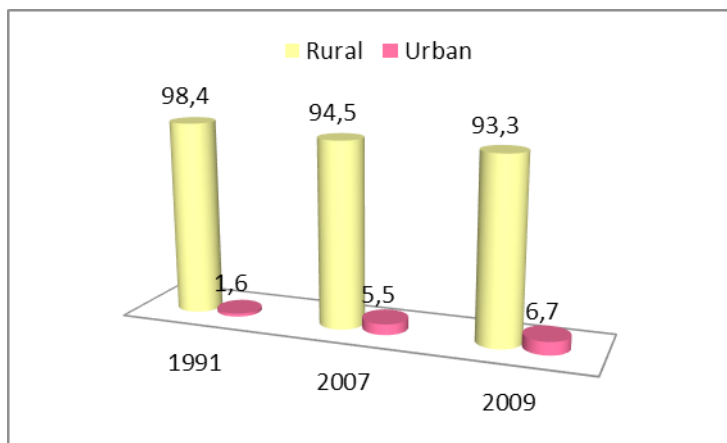
Mediul de reședință	An			
	1991	2007	2009	2009/1991 (%)
Rural	15688	3706	3338	-78.7
Urban	257	216	241	-6.2
Total	15945	3922	3579	-77.6

Sursa: Petrescu (coordonator), 2011

În rețeaua totală a sistemului de cooperative de consumatori, perioada 1991-2009 se caracterizează prin reducerea ponderii localităților rurale în rețeaua totală cu 5,1%, care este preluată și de mediul urban, care a sporit ponderea localităților în care desfășoară activități de cooperare, vezi Figura 4.

Evoluția structurii rețelei de consumatori cooperativi în medie în totalul rețelei, 1991-2009 (%)

Figura 4

Interesant este faptul că sistemul cooperativelor de consum asigură preluarea de către gospodăriile rurale a unor cantități mari de produse agricole, cu venituri de 1,4 milioane de lei (2000).

Tabelul 10 prezintă elementele care formează cifra de afaceri a sistemului cooperativ de consum.

Cifra de afaceri la nivelul sistemului cooperativelor consum în 2016

Tabel 10

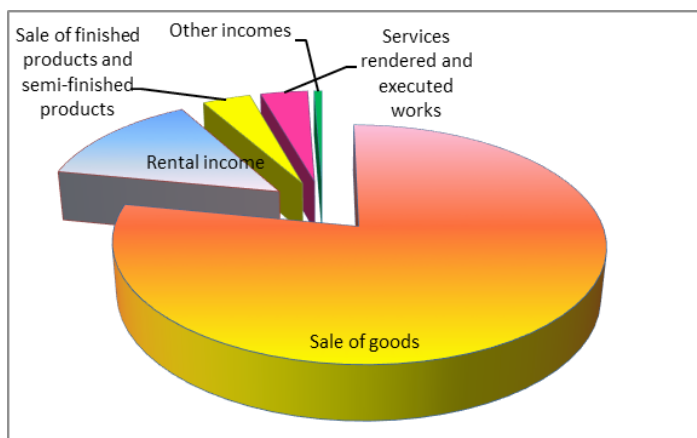
Nr.	Componente în cifra de afaceri	Pondere (%)
1	Vânzarea de bunuri	78,08
2	Venit din închiriere	13,68
3	Comert cu produse finite și semifabricate	3,5
4	Servicii prestate și executate lucrări	3,76
5	Alte venituri	0,63
	Total	100,00

Sursa: Date prelucrate de autori

Cea mai mare pondere în cifra de afaceri a fost vânzarea de bunuri, respectiv 78,08%. Datele sunt reprezentate grafic în Figura 5.

Structura cifrei de afaceri la nivelul sistemului cooperativelor consum în 2016

Figura 5

Numărul de unități deținute de cooperativa de consum din sectorul Comerț, catering și aprovizionare în 2009-2012

Tabel 11

An	Număr
2009	6621
2010	6495
2011	6404
2012	6199

Sursa: Date prelucrate de autori

În cele ce urmează, prezentăm numărul și structura unităților deținute de sistemul cooperativelor de consum din sectorul Comerț, catering și achiziții pe categorii de unități în 2012.

Numărul de unități deținute de cooperativa de consum în sectorul Comerț, catering și aprovizionare, după tipul de unități în 2012

Tabel 12

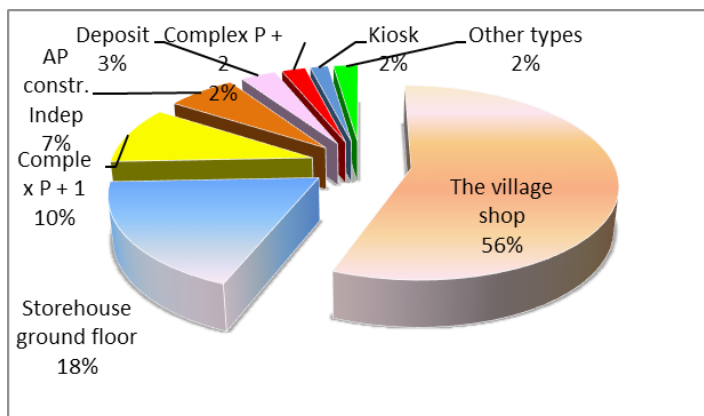
Nr.	Număr de unități		Categoria
	Valoare absolută	Pondere (%)	
1.	3469	55.96	Magazinul satului
2.	1140	18.39	Depozit la parter
3.	602	9.71	Complex P + 1
4.	399	6.44	AP constr. Indep
5.	205	3.31	Depozit
6.	138	2.23	Complex P + 2
7.	104	1.68	Chioșc
8.	142	2.29	Alte tipuri
9.	6199	100.00	Total

Sursa: Date prelucrate de autori

Cel mai mare număr de unități este înregistrat la categoria magazin sat, cu o pondere de 56%. Pe locul al doilea, la o distanță mare, se află tipul block parter store (18%). Aceste date, precum și ponderile altor forme unitare sunt prezentate în Figura 6.

Structura unităților deținute de sistemul cooperativelor de consum - sectorul Comerț, alimentație publică și achiziții publice, în 2012

Figura 6

Un alt aspect al analizei suprafeței dezvoltate exprimat în mp și suprafața terenului (mp), datele fiind prezentate în tabelul următor (13).

Criterii de analiză a suprafeței pentru sectorul Comerț, alimentație publică și achiziții publice în 2009-2012

Tabel 13

An	Suprafața construită dezvoltată (mp)	Suprafața terenului (mp)
2009	1685029	3908919
2010	1649522	3846290
2011	1615153	3798632
2012	1566201	3720286

Sursa: Date prelucrate de autori

Analiza este aprofundată prin studierea indicatorilor care caracterizează activitatea sistemului cooperativelor de consum din sectorul Producție - Servicii în perioada 2009-2012. În acest sens, sunt prezentate date privind numărul de unități (tabelul 14), precum și suprafața construită și suprafața terenului (mp) în tabelul 15.

Numărul de unități deținute de cooperativa de consum din sectorul Producție - Servicii în perioada 2009-2012

Tabel 14

An	Număr
2009	397
2010	397
2011	397
2012	382

Sursa: Date prelucrate de autori

Criterii de analiză a suprafeței pentru sectorul Producție - Servicii în perioada 2009-2012

Tabel 15

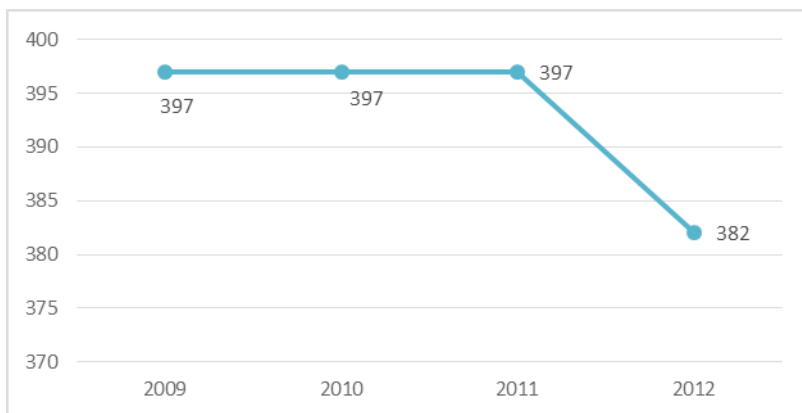
An	Suprafața construită dezvoltată (mp)	Suprafața terenului (mp)
2009	164019	478473
2010	162329	474998
2011	153264	425486
2012	142491	395784

Sursa: Date prelucrate de autori

Pentru o mai bună înțelegere, datele prezentate în aceste două tabele sunt reprezentate grafic în figurile 7 și 8.

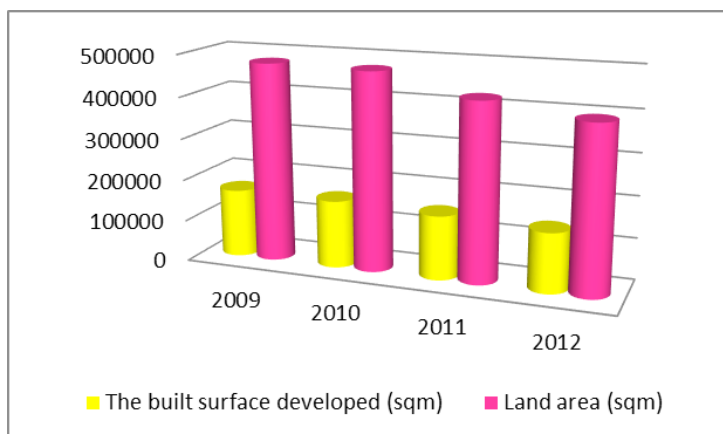
Evoluția numărului de unități deținute de sistemul cooperativelor de consum în sectorul Producție - Servicii în 2012

Figura 7

Evoluția zonei unităților Producție-Divertisment, în perioada 2009-2012

Figura 8

O analiză similară se efectuează și asupra unităților turistice, respectiv aspecte privind numărul și structura unităților, precum și analiza suprafeței unităților turistice.

Unități turistice în 2012

Tabel 16

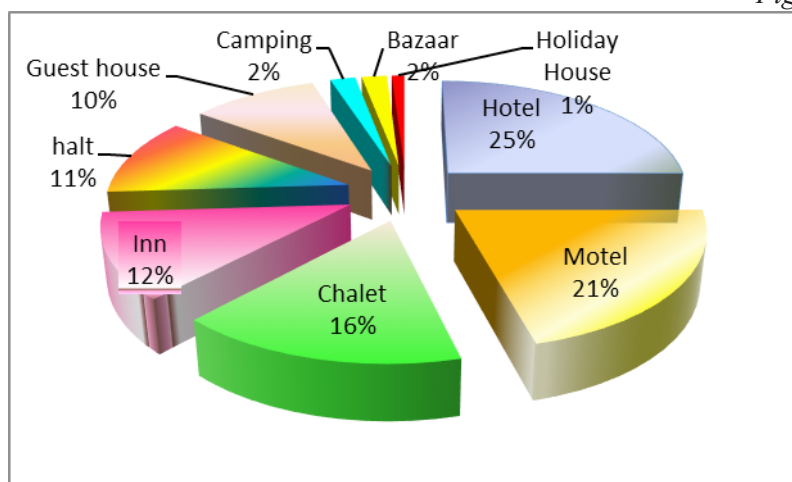
Nr.	Tipul unității	Pondere (%)
1.	Hotel	25
2	Motel	21
3.	Cabana	16
4.	Han	12
5.	oprire	11
6	Casă de oaspeți	10
7.	Camping	2
8.	Bazar	2
9.	Casă de vacanța	1
	Total	100.00

Sursa: Date prelucrate de autori

În totalul unităților, pe categorii de unități, cea mai mare pondere o deține categoria Hotel (25%), urmată de Motel (21%) și Cabană (16%). Datele sunt prezentate în Figura 9.

Structura unităților turistice în 2012

Figura 9

Jumătate din zonele unităților turistice sunt destinate cazării.

Criterii pentru analiza suprafeței unităților turistice

Tabel 17

Tipuri de activități	Natura juridică	Utilizare
Cazare	Concesiune	Administrare proprie
Alimentație publică	Proprietate	chirie
Alte activități	Alte situații	În conservare
Total	Total	Total

Sursa: Date prelucrate de autori

Declinul sistemului cooperativelor de consum a avut și are repercusiuni asupra valorificării producției autohtone, cooperativele de consum reprezentând, în multe cazuri, singurele puncte de producție agricole locale.

• *Evoluția sistemului cooperativelor de credit și agricole din România în condiții de piață liberă*

În 1990, cooperativa de consum și de credit a fost structurată structural și organizațional. Cu toate acestea, a fost necesar, în contextul tranziției către o economie de piață, să se adopte o serie de noi măsuri organizatorice și de conținut menite să contribuie la o adaptare cât mai rapidă la cerințele noilor structuri economice și sociale.

Sistemul cooperativelor de consum și credit desfășoară activități legate de: comerțul cu amănuntul; alimentație publică și turism; comerț cu ridicata; producția industrială și furnizarea de servicii; achiziționarea de produse agroalimentare de la populație și unități agricole; export și import; proiectarea și executarea investițiilor; acordarea de împrumuturi membrilor cooperanți; pregătirea și perfecționarea cadrelor; publicitate; activitate cultural-educativă, sportivă și recreativă. Prin Legea nr. 227/2007 pentru aprobarea OUG nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, cooperativele de credit sunt persoane juridice române, asociații autonome, care desfășoară activități specifice instituțiilor de credit. Organismul central al cooperativelor de credit promovează interesele cooperativelor de credit și are următoarele atribuții: reprezentarea intereselor economice, financiare, juridice, socio-culturale ale cooperativelor de credit în relația cu Banca Națională a României; urmărirea și asigurarea coeziunii și buna funcționare a întregii rețele; supravegherea cooperativelor de credit afiliate; garantarea obligațiilor cooperativelor de credit; raportarea datelor și informațiilor solicitate de Banca Națională a României; asigurarea gestionării resurselor de rețea disponibile.

Conform Legii Cooperativelor Agricole, cooperativa agricolă este o asociație autonomă de persoane fizice și / sau juridice, după caz, o persoană juridică privată înființată pe baza consimțământului liber exprimat de părți, în scopul promovării intereselor a membrilor cooperativului, conform principiilor cooperatiste. Cooperativa Agricolă este o asociație autonomă cu un număr nelimitat de membri, cu capital variabil, care exercită o activitate economică, tehnică și socială pentru a furniza bunuri, servicii și locuri de muncă exclusiv sau în principal membrilor săi.

Cooperativa agricolă include cooperative, persoane juridice pe domenii și ramuri de activitate, precum: cooperative agricole; cooperative agricole pentru achiziții și vânzări; cooperative agricole pentru prelucrarea

produselor agricole; cooperative agricole și cooperative agricole; cooperative agricole pentru exploatarea și gestionarea terenurilor agricole, forestiere, piscicole și zootehnice; cooperative agricole pentru finanțare.

În perioada de după decembrie 1989, sistemul cooperativelor a luat o nouă formă și s-a consolidat pe baze noi. Astfel, în perioada 2000-2008, înainte de declanșarea crizei economice și financiare, a existat un impuls, după care a avut loc un declin.

În ceea ce privește evoluția sistemului cooperativelor de credit, deși și-a diminuat activitatea, acesta rămâne un pilon important în zonele rurale. În ceea ce privește legătura cu piața externă, comunitară sau extracomunitară, aceștia nu au avut niciodată o activitate concretă pentru a putea efectua analize.

Cooperativele agricole au fost abandonate în 1990, iar acum încearcă să revină la forme similare, specifice momentului prezent. Elementul specific al acestei etape este elementul important al unor noi tipuri de cooperative agricole.

• *Repere generale privind aspectele semnificative ale evoluției cooperăției meșteșugărești în România în perioada 2014-2018*

În Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018 se precizează: *Un obiectiv prioritar urmărit în mod consecvent de elaboratori a fost acela de a garanta menținerea unei înalte credibilități a informațiilor oferite. În condiții dificile determinate de contextul economic actual, societățile cooperative meșteșugărești și structurile lor asociative continuă să-și asigure menținerea pe piață și să realizeze o gamă variată de bunuri de consum, produse industriale și servicii validate de piață. În pofida numeroaselor modificări legislative, la nivelul entităților cooperatiste meșteșugărești sunt oferite în continuare locuri de muncă pentru persoane cu dizabilități, atât în cooperative protejate, special autorizate, cât și în celelalte societăți cooperative.*

Autorul consideră că Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești din anul 2018, care a fost studiat și, în esență, utilizat în prezenta lucrare este un ghid *pentru proiectarea indicatorilor economico-financiari din programele de producție și investiții ale membrilor asociați și pentru fundamentarea unor lucrări vizând promovarea și apărarea intereselor economice, de producție și comerciale ale entităților cooperatiste meșteșugărești și ale membrilor cooperatori.*

Societatea meseriașilor de încălțăminte a fost prima care a luat ființă în anul 1879, la București. Cooperativele meșteșugărești s-au asociat în vederea creșterii nivelului de competitivitate. Astfel, în anul 1951 s-a constituit Uniunea Națională a Cooperăției Meșteșugărești (UCECOM), cu rolul de reprezentare, la nivel național și internațional, a entităților cooperatiste

meșteșugărești. Ulterior, în anul 2006, UCECOM a fost reorganizată în baza Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției.

Subliniem că, în conformitate cu prevederile statutului, UCECOM *este constituită pentru a asigura reprezentarea și apărarea intereselor operatorilor și ale membrilor asociați, direct sau indirect, în relațiile cu administrația publică, cu autoritatea de stat, cu alte persoane fizice și/sau juridice, publice sau private, cu organismele internaționale similare precum și pentru susținerea și promovarea principiilor cooperatiste.*

Conform prevederilor statutare, UCECOM acționează pentru:

- promovarea și apărarea intereselor societăților cooperative asociate și ale membrilor operatori în relațiile cu administrația publică, persoane fizice sau persoane juridice publice sau private;
- promovarea și apărarea intereselor economice ale membrilor asociați, la nivel local, național sau internațional;
- protecția societăților cooperative asociate pentru dezvoltarea patrimoniului acestora;
- reprezentarea intereselor operatorilor pe plan național și internațional, în relațiile cu organizațiile cooperatiste și cu organismele interne și internaționale;
- informarea, documentarea, pregătirea și perfecționarea profesională, desfășurarea de acțiuni promoționale pentru serviciile și produsele specifice și alte acțiuni comune, proprii domeniului în care acționează societățile cooperative asociate;
- realizarea de activități sociale, culturale, tehnico-științifice, sportive, de caritate sau cu caracter umanitar;
- realizarea de activități conform deciziilor Consiliului Național, potrivit legilor în vigoare.

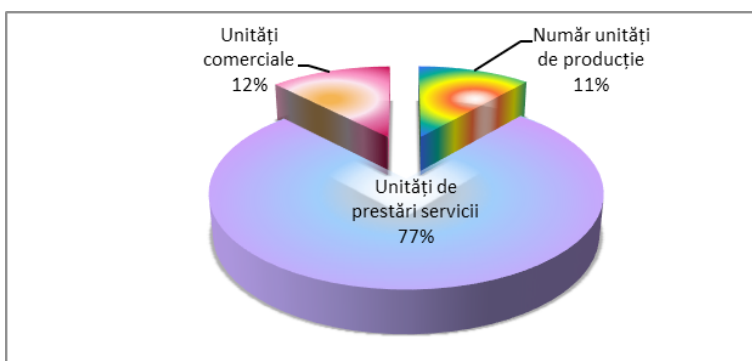
Statutul prevede că organele de conducere, de administrare și de control ale Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești sunt: de conducere (Congresul și Consiliul Național); de administrare (Colegiul director) și de control (Comisia de cenzori).

Din datele cuprinse în anuarele statistice naționale sau ale Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești, în anul 2018, erau asociate (direct sau indirect) 466 entități cooperatiste care își desfășoară activitatea în zonele urbane (429 societăți cooperative meșteșugărești, 22 uniuni județene și 15 asociații de cooperative). În sectorul cooperatist sunt înregistrate 11.400 persoane (87% dintre acestea au dublă calitate, respectiv asociați la capital ca membri operatori acționari și angajați ai propriilor cooperative).

În sistemul cooperăției meșteșugărești se regăsesc 2.020 de unități, din care 230 de producție, 1.543 de prestări-servicii și 247 comerciale.

Structura unităților meșteșugărești

Figura 10

Societățile cooperative meșteșugărești oferă locuri de muncă decente și personalului cu handicap, existând 176 de persoane, încadrate în 33 societăți cooperatiste meșteșugărești. Societățile cooperației meșteșugărești acționează în domeniile producției, prestărilor de servicii și comerțului.

Aproape toate societățile cooperative asociate la Uniunea Națională a Cooperăției Meșteșugărești sunt încadrate în categoria întreprinderilor mici și mijlocii (IMM).

Prin activitatea desfășurată, societățile cooperației meșteșugărești oferă pieței bunuri industriale și de larg consum și servicii adresate populației și celorlalți agenți economici.

Uniunea Națională a Cooperăției Meșteșugărești a înființat Fundația tehnico-științifică și social-culturală a cooperației meșteșugărești Artifex care desfășoară activitate în domeniul cultural, educațional și științific. Fundația tehnico-științifică și social-culturală a cooperației meșteșugărești Artifex cuprinde Universitatea Artifex din București, cu două facultăți oferind programe de studii universitare de licență și de masterat: Facultatea de Finanțe și Contabilitate, cu domeniile Finanțe, respectiv Contabilitate) și Facultatea de Management-Marketing, cu domeniile Management, Marketing, respectiv Administrarea afacerilor. De asemenea, Fundația tehnico-științifică și social-culturală a cooperației meșteșugărești Artifex mai cuprinde: un Institut Național de Studii și Cercetări Cooperatiste, un Centru cultural-științific și de agrement, o Agenție de formare, perfecționare și promovare profesională Artifex, un Centru de asistență, analiză și practică medicală Artifex, Editura Artifex, precum și Biblioteca națională a cooperației meșteșugărești Artifex.

Fundația Învățământului Preuniversitar Spiru Haret cuprinde 11 unități de învățământ ale cooperației meșteșugărești, având fiecare propriile Centre

de calificare și reconversie profesională a adulților, acestea funcționând în București, Arad, Baia Mare, Brăila, Breaza, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești și Timișoara.

Curtea de Arbitraj de pe lângă UCCECOM asigură arbitraj instituționalizat și arbitraj ad-hoc, având competențe în soluționarea litigiilor patrimoniale și civile.

• Analiza evoluției unităților de învățământ preuniversitar și de formare profesională

În sectorul cooperăției meșteșugărești funcționează 11 unități de învățământ profesional (școli de arte și meserii, nivelul 3 de calificare), la care în anul școlar 2017-2018, au absolvit un număr de 491 elevi.

Numărul de absolvenți ai școlilor profesionale în perioada 2014-2018

Tabel 18

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	21	38	65	90
2	Baia Mare	21	14	14	19
3	Brăila	0	0	0	0
4	Breaza	26	12	24	16
5	București	0	0	122	95
6	Cluj	0	0	17	14
7	Constanța	0	0	14	37
8	Craiova	0	0	52	80
9	Iași	39	15	40	27
10	Ploiești	0	0	57	68
11	Timișoara	0	0	30	45
	Total	107	79	435	491

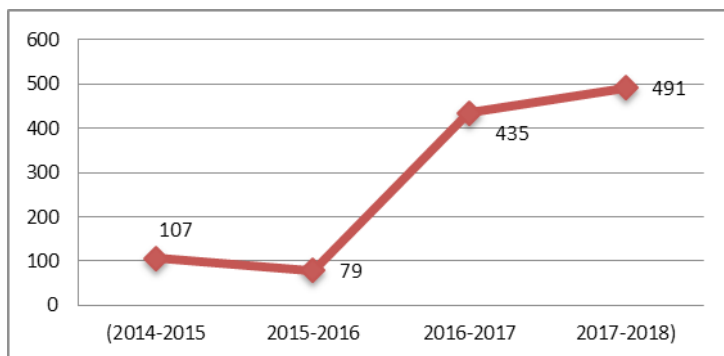
Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 11.

Constatăm că în ultimii patru ani școlari au absolvit 107 elevi (2014-2015), 79 de elevi (2015-2016), 435 de elevi (2016-2017) și 491 de elevi (2017-2018). Aceștia au pășit imediat în câmpul muncii, fiind specializați profesional în activitățile pentru care s-au pregătit. Mulți dintre aceștia continuă cursurile liceale.

În figura 11 se prezintă evoluția numărului de absolvenți ai școlilor profesionale, în perioada 2014-2018.

Evoluția numărului de absolvenți ai școlilor profesionale în perioada 2014-2018

Figura 11

Pe baza datelor și reprezentărilor grafice prezentate se observă că, în perioada analizată, pondere ridicată a absolvenților școlilor profesionale, s-a înregistrat în ultimii doi ani școlari.

Ponderea numărului de absolvenți ai școlilor profesionale pe unitatea de învățământ, în perioada 2014-2018

Tabel 19

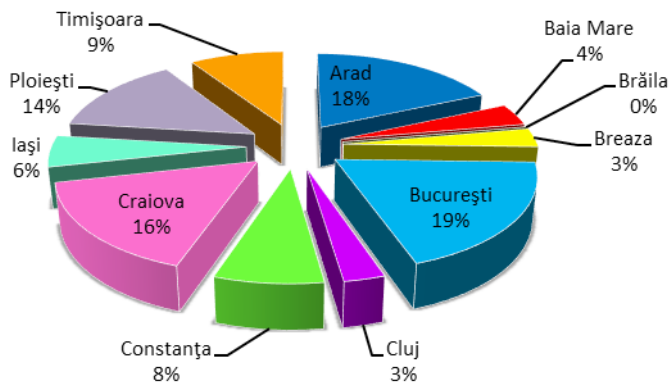
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	19,63	48,10	14,94	18,33
2	Baia Mare	19,63	17,72	3,22	3,87
3	Brăila	0,00	0,00	0,00	0,00
4	Breaza	24,30	15,19	5,52	3,26
5	București	0,00	0,00	28,05	19,35
6	Cluj	0,00	0,00	3,91	2,85
7	Constanța	0,00	0,00	3,22	7,54
8	Craiova	0,00	0,00	11,95	16,29
9	Iași	36,45	18,99	9,20	5,50
10	Ploiești	0,00	0,00	13,10	13,85
11	Timișoara	0,00	0,00	6,90	9,16
	Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursa: Date prelucrate de autori

Tabelul 19 prezintă structura absolvenților școlilor profesionale pe fiecare unitate de învățământ, în perioada 2014-2018. În toți cei patru școlari, o pondere ridicată o au unitățile din Arad, Baia Mare, Breaza și Iași. În ultimii doi ani școlari constatăm creșterea numărului de absolvenți ai școlilor profesionale din București, Craiova și Ploiești, precum și Cluj-Napoca și Timișoara.

Structura numărului de absolvenți ai școlilor profesionale, în anul școlar 2017-2018, după localități

Figura 12

În figura 12 se prezintă, mult mai sugestiv, structura absolvenților școlilor profesionale, în anul școlar 2017-2018, în funcție de localități.

Indicele de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți ai școlilor profesionale (%)

Tabel 20

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	180,95	171,05	138,46
2	Baia Mare	-	66,67	100,00	135,71
3	Brăila	-	-	-	-
4	Breaza	-	46,15	200,00	66,67
5	București	-	-	-	77,87
6	Cluj	-	-	-	82,35
7	Constanța	-	-	-	264,29
8	Craiova	-	-	-	153,85
9	Iași	-	38,46	266,67	67,50
10	Ploiești	-	-	-	119,30
11	Timișoara	-	-	-	150,00
	Total	-	73,83	550,63	112,87

Sursa: Date prelucrate de autori

Pentru a releva evoluția numărului de absolvenți ai școlilor profesionale, în tabelul 20 și tabelul 21 se prezintă indicele de modificare cu bază în lanț și ritmul de modificare cu bază în lanț.

Ritmul de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți ai școlilor profesionale (%)

Tabel 21

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	80.95	71.05	38.46
2	Baia Mare	-	-33.33	0.00	35.71
3	Brăila	-	-	-	-
4	Breaza	-	-53.85	100.00	-33.33
5	București	-	-	-	-22.13
6	Cluj	-	-	-	-17.65
7	Constanța	-	-	-	164.29
8	Craiova	-	-	-	53.85
9	Iași	-	-61.54	166.67	-32.50
10	Ploiești	-	-	-	19.30
11	Timișoara	-	-	-	50.00
	Total	-	-26.17	450.63	12.87

Sursa: Date prelucrate de autori

La nivelul învățământului liceal (nivelul 4 de calificare), au funcționat 11 licee, la care, în anul școlar 2017-2018, au absolvit 590 elevi.

Numărul absolvenților în învățământul liceal (nivelul 4 de calificare), în perioada 2014-2018

Tabel 22

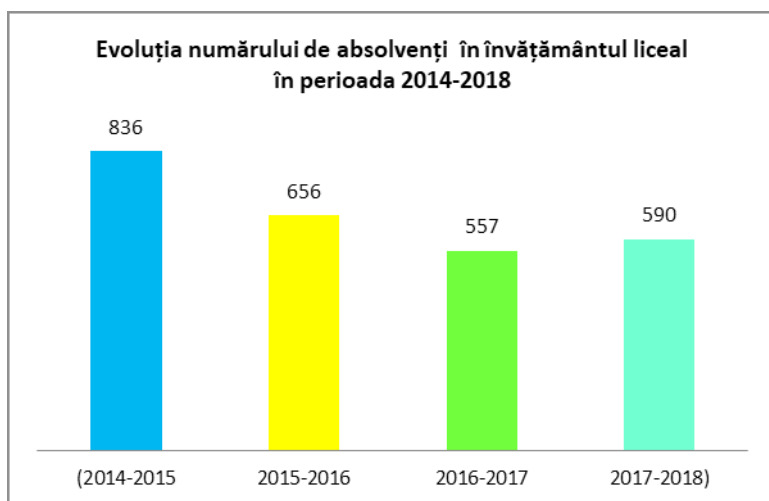
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	70	24	0	0
2	Baia Mare	92	93	83	87
3	Brăila	25	20	0	21
4	Breaza	19	21	0	26
5	București	207	135	111	146
6	Cluj	50	36	39	24
7	Constanța	14	24	0	41
8	Craiova	160	130	127	100
9	Iași	11	8	38	13
10	Ploiești	86	62	55	22
11	Timișoara	102	103	104	110
	Total	836	656	557	590

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 12.

Ponderea cea mai ridicată a absolvenților în învățământul liceal o au liceele din București, Craiova, Baia Mare și Constanța.

Evoluția numărului de absolvenți în învățământul liceal, în perioada 2014-2018

Figura 13

Evoluția numărului total de absolvenți de liceu este prezentată grafic în figura 13. Din studiul reprezentării grafice constată că, față de anul școlar 2014-2015, când s-au înregistrat 836 absolvenți, numărul acestora a scăzut la 590 de absolvenți în anul școlar 2017-2018.

Ponderea numărului absolvenților în învățământul liceal (nivelul 4 de calificare), în perioada 2014-2018

Tabel 23

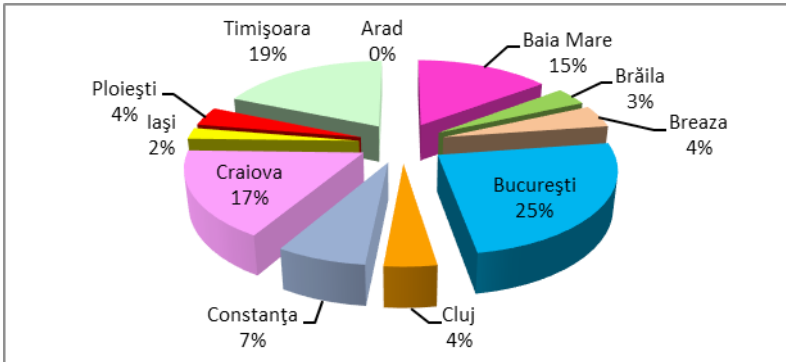
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	8,37	3,66	0,00	0,00
2	Baia Mare	11,00	14,18	14,90	14,75
3	Brăila	2,99	3,05	0,00	3,56
4	Breaza	2,27	3,20	0,00	4,41
5	București	24,76	20,58	19,93	24,75
6	Cluj	5,98	5,49	7,00	4,07
7	Constanța	1,67	3,66	0,00	6,95
8	Craiova	19,14	19,82	22,80	16,95
9	Iași	1,32	1,22	6,82	2,20
10	Ploiești	10,29	9,45	9,87	3,73
11	Timișoara	12,20	15,70	18,67	18,64
	Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursa: Date prelucrate de autori

Tabelul 23 cuprinde date relative cu privire la ponderea absolvenților de licee în totalul înregistrat.

Structura numărului de absolvenți în învățământul liceal, în anul școlar 2017-2018, după localități

Figura 14

În figura 14 se prezintă diagrama de structură a numărului de absolvenți în învățământul liceal, după localități.

Indicele de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți în învățământul liceal (%)

Tabel 24

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	34,29	0,00	-
2	Baia Mare	-	101,09	89,25	104,82
3	Brăila	-	80,00	0,00	-
4	Breaza	-	110,53	0,00	-
5	București	-	65,22	82,22	131,53
6	Cluj	-	72,00	108,33	61,54
7	Constanța	-	171,43	0,00	-
8	Craiova	-	81,25	97,69	78,74
9	Iași	-	72,73	475,00	34,21
10	Ploiești	-	72,09	88,71	40,00
11	Timișoara	-	100,98	100,97	105,77
Total		-	78,47	84,91	105,92

Sursa: Date prelucrate de autori

De asemenea, în table 24 și 25 se prezintă indicele de modificare cu bază în lanț al numărului de absolvenți ai învățământului liceal, respectiv ritmul de modificare cu bază în lanț al aceluiași indicator.

Ritmul de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți în învățământul liceal (%)

Tabel 25

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	-65,71	-100,00	-
2	Baia Mare	-	1,09	-10,75	4,82
3	Brăila	-	-20,00	-100,00	-
4	Breaza	-	10,53	-100,00	-
5	București	-	-34,78	-17,78	31,53
6	Cluj	-	-28,00	8,33	-38,46
7	Constanța	-	71,43	-100,00	-
8	Craiova	-	-18,75	-2,31	-21,26
9	Iași	-	-27,27	375,00	-65,79
10	Ploiești	-	-27,91	-11,29	-60,00
11	Timișoara	-	0,98	0,97	5,77
	Total	-	-21,53	-15,09	5,92

Sursa: Date prelucrate de autori

În sectorul cooperatist meșteșugăresc funcționează și învățământul postliceal și de maiștri în șase centre de învățământ.

La nivelul învățământului postliceal, în anul școlar 2017-2018 s-a înregistrat un număr de 364 absolvenți (tabelul 26).

Numărul de absolvenți în învățământul postliceal nivelul 5 de calificare – școală postliceală, în perioada 2014-2018

Tabel 26

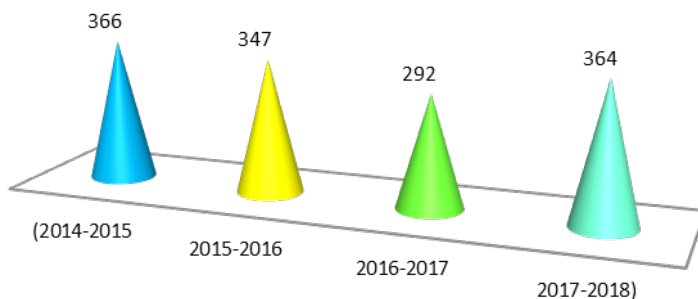
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Baia Mare	73	44	34	26
2	București	221	173	133	188
3	Cluj	0	37	36	35
4	Constanța	6	7	6	10
5	Craiova	66	26	25	26
6	Timișoara	0	60	58	79
	Total	366	347	292	364

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 12. Sistematizare proprie.

În continuare, am prezentat grafic, în figura 15, evoluția numărului de absolvenți ai învățământului postliceal, în perioada 2014-2018.

Evoluția numărului de absolvenți în învățământul postliceal, în perioada 2014-2018

Figura 15

În tabelul 27 am sintetizat datele privind ponderea numărului absolvenților în învățământul postliceal, în perioada 2014-2018.

Ponderea numărului absolvenților în învățământul postliceal (nivelul 5 de calificare), în perioada 2014-2018

Tabel 27

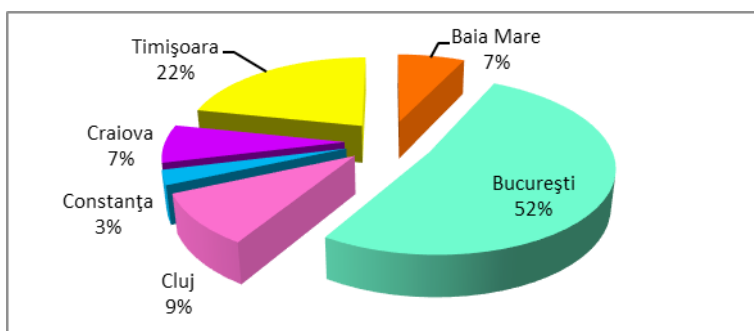
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016- 2017	2017-2018
1	Baia Mare	19,95	12,68	11,64	7,14
2	București	60,38	49,86	45,55	51,65
3	Cluj	0,00	10,66	12,33	9,62
4	Constanța	1,64	2,02	2,05	2,75
5	Craiova	18,03	7,49	8,56	7,14
6	Timișoara	0,00	17,29	19,86	21,70
	Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursa: Date prelucrate de autori

Figura 16, diagramă de structură, relevă mai ușor de interpretat, ponderea fiecărui liceu la numărul total de absolvenți ai învățământului postliceal în anul universitar 2017-2018.

Structura numărului de absolvenți în învățământul postliceal, în anul școlar 2017-2018, după localități

Figura 16

Pentru completarea studiului, în tabelele 28 și 29, am prezentat indicele de modificare cu baza în lanț al numărului de absolvenți în învățământul postliceal, respectiv ritmul de modificare cu bază în lanț al numărului de absolvenți ai învățământului postliceal, calculați de autor.

Indicele de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți în învățământul postliceal (%)

Tabel 28

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Baia Mare	-	60,27	77,27	76,47
2	București	-	78,28	76,88	141,35
3	Cluj	-	-	97,30	97,22
4	Constanța	-	116,67	85,71	166,67
5	Craiova	-	39,39	96,15	104,00
6	Timișoara	-	-	96,67	136,21
	Total	-	94,81	84,15	124,66

Sursa: Date prelucrate de autori

Ritmul de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți în învățământul postliceal (%)

Tabel 29

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Baia Mare	-	-39,73	-22,73	-23,53
2	București	-	-21,72	-23,12	41,35
3	Cluj	-	-	-2,70	-2,78
4	Constanța	-	16,67	-14,29	66,67
5	Craiova	-	-60,61	-3,85	4,00
6	Timișoara	-	-	-3,33	36,21
	Total	-	-5,19	-15,85	24,66

Sursa: Date prelucrate de autori

Tot în aceeași perioadă de timp au funcționat în două centre de educație ale sectorului cooperatist meșteșugăresc și cursuri de maiștri, în anul școlar 2017-2018 înregistrându-se 22 de absolvenți, respectiv 15 în București și 7 la Constanța.

O preocupare importantă a fost și aceea de a se organiza cursuri de formare (conversie) profesională în toate cele 11 centre educaționale care funcționează în sectorul cooperăției meșteșugărești. Astfel, în anul școlar 2014-2015, s-au înregistrat 2.266 absolvenți, în 2015-2016, 2.404 absolvenți, în 2016-2017, 1.754 absolvenți, iar în anul școlar 2017-2018 au fost 1.637 absolvenți.

Numărul de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților, în perioada 2014-2018

Tabel 30

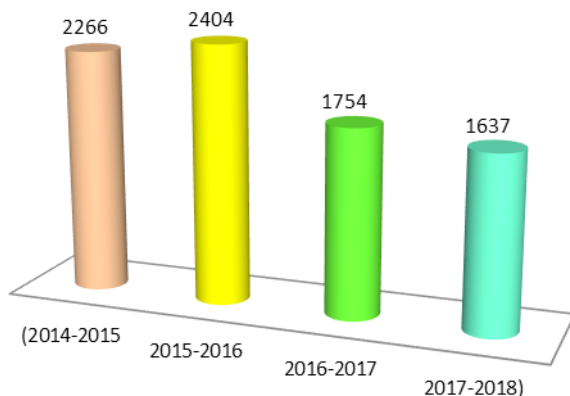
Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	97	104	49	45
2	Baia Mare	226	265	165	106
3	Brăila	128	90	90	71
4	Breaza	18	16	6	17
5	București	225	159	153	161
6	Cluj	143	75	50	122
7	Constanța	65	49	35	30
8	Craiova	345	145	151	75
9	Iasi	305	514	252	345
10	Ploiești	130	155	177	154
11	Timișoara	584	832	626	511
	Total	2.266	2.404	1.754	1.637

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 13.

În tabelul 30 se prezintă date privind numărul de absolvenți ai cursurilor de formare profesională pentru adulți, în perioada 2014-2018, iar în figura 17 se prezintă grafic aceste date.

Evoluția numărului de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților, în perioada 2014-2018

Figura 17

De asemenea, s-au calculat și prezentat în tabelul 31, ponderile numărului de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților, în perioada 2014-2018, iar figura 18 exprimă structura numărului de absolvenți ai acestor cursuri în anul școlar 2017-2018.

Ponderea numărului absolvenților ai cursurilor de formare profesională a adulților, în perioada 2014-2018

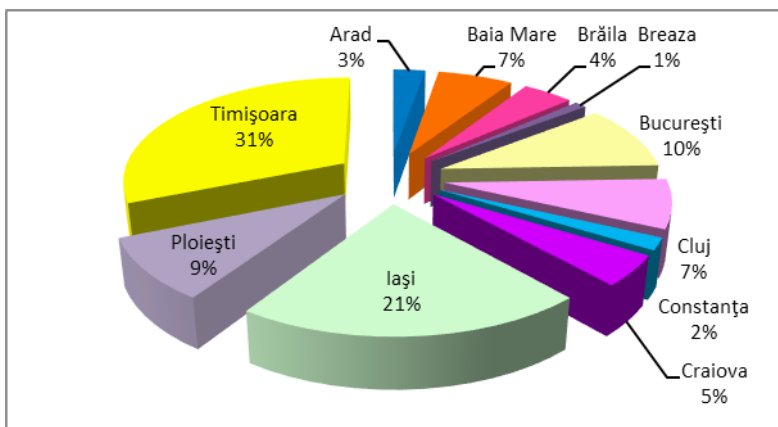
Tabel 31

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016- 2017	2017-2018
1	Arad	4,28	4,33	2,79	2,75
2	Baia Mare	9,97	11,02	9,41	6,48
3	Brăila	5,65	3,74	5,13	4,34
4	Breaza	0,79	0,67	0,34	1,04
5	București	9,93	6,61	8,72	9,84
6	Cluj	6,31	3,12	2,85	7,45
7	Constanța	2,87	2,04	2,00	1,83
8	Craiova	15,23	6,03	8,61	4,58
9	Iași	13,46	21,38	14,37	21,08
10	Ploiești	5,74	6,45	10,09	9,41
11	Timișoara	25,77	34,61	35,69	31,22
	Total	100,00	100,00	100,00	100,00

Sursa: Date prelucrate de autori

Structura numărului de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților, în anul școlar 2017-2018, după localități

Figura 18

Totodată, s-au calculat indicele de modificare cu bază în lanț al numărului absolvenților cursurilor de formare profesională a adulților (tabelul 32) și ritmul de modificare cu bază în lanț al aceluiași indicator (tabelul 33).

Indicele de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților (%)

Tabel 32

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	107,22	47,12	91,84
2	Baia Mare	-	117,26	62,26	64,24
3	Brăila	-	70,31	100,00	78,89
4	Breaza	-	88,89	37,50	283,33
5	București	-	70,67	96,23	105,23
6	Cluj	-	52,45	66,67	244,00
7	Constanța	-	75,38	71,43	85,71
8	Craiova	-	42,03	104,14	49,67
9	Iași	-	168,52	49,03	136,90
10	Ploiești	-	119,23	114,19	87,01
11	Timișoara	-	142,47	75,24	81,63
	Total	-	106,09	72,96	93,33

Sursa: Date prelucrate de autori

Ritmul de modificare cu bază în lanț al indicatorului număr de absolvenți ai cursurilor de formare profesională a adulților (%)

Tabel 33

Nr. crt.	Unitatea de învățământ	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018
1	Arad	-	7,22	-52,88	-8,16
2	Baia Mare	-	17,26	-37,74	-35,76
3	Brăila	-	-29,69	0,00	-21,11
4	Breaza	-	-11,11	-62,50	183,33
5	București	-	-29,33	-3,77	5,23
6	Cluj	-	-47,55	-33,33	144,00
7	Constanța	-	-24,62	-28,57	-14,29
8	Craiova	-	-57,97	4,14	-50,33
9	Iași	-	68,52	-50,97	36,90
10	Ploiești	-	19,23	14,19	-12,99
11	Timișoara	-	42,47	-24,76	-18,37
	Total	-	6,09	-27,04	-6,67

Sursa: Date prelucrate de autori

• Analiza evoluției programelor de studii universitare

În cadrul învățământului universitar funcționează Universitatea Artifex din București, autorizată să funcționeze din anul 1992 și acreditată prin Legea nr. 133/2005 de înființare ca entitate a sistemului național de învățământ.

Situația studenților licențiați și a absolvenților Facultății de Finanțe și Contabilitate, pe total și programe de studii universitare de licență, în perioada 2015-2018

Tabel 34

Anul universitar	Categorie absolvenți	Finanțe și Bănci	Contabilitate și Informatică de Gestione	Facultatea de Finanțe și Contabilitate
2015-2016	Absolvenți	47	45	92
	Licențiați	41	25	66
2016-2017	Absolvenți	18	26	44
	Licențiați	18	24	42
2017-2018	Absolvenți	30	52	82
	Licențiați	30	50	80

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 14. Sistematizare proprie.

Situația studenților licențiați și a absolvenților ai Facultății Management - Marketing, pe total și programe de studii universitare de licență, în perioada 2015-2018

Tabel 35

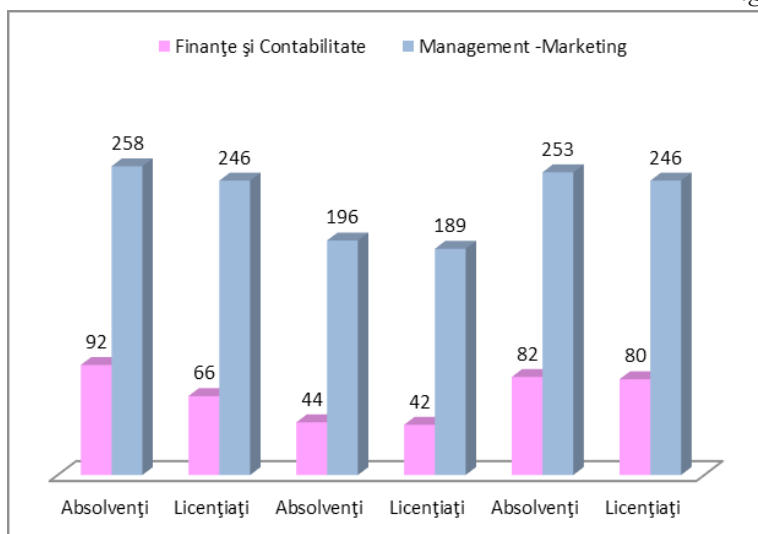
Anul universitar	Categorie absolvenți	Management	Marketing	Economia comerțului, turismului și serviciilor	Management -Marketing
2015-2016	Absolvenți	120	79	59	258
	Licențiați	114	75	57	246
2016-2017	Absolvenți	84	63	49	196
	Licențiați	82	61	46	189
2017-2018	Absolvenți	123	74	56	253
	Licențiați	120	70	56	246

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 14. Sistematizare proprie.

Situația absolvenților pe total și pe structură este prezentată în tabelele 34 și 35, pentru ultimii trei ani universitari, iar în figura 19 sunt reprezentate grafic evoluțiile numărului de studenți absolvenți și licențiați, în perioada de timp supusă analizei.

Evoluția numărului de studenți absolvenți și licențiați, în perioada 2015-2018

Figura 19

În tabelul 36 este prezentată situația centralizată privind numărul absolvenților și numărul studenților licențiați ai programelor de studii universitare de licență, în perioada 2015-2018, în cadrul Universității Artifex din București.

Numărul absolvenților și al studenților licențiați ai Universității Artifex din București, la programele de studii universitare de licență, în perioada 2015-2018

Tabel 36

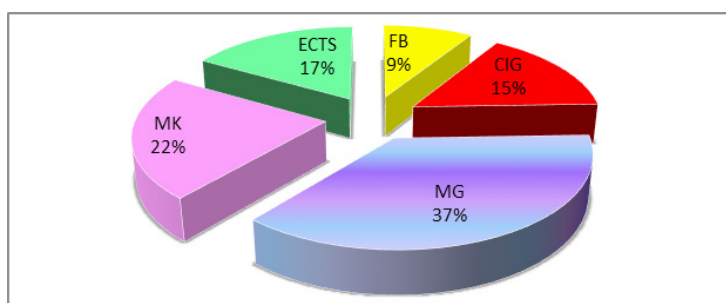
Anul universitar	Absolvenți	Licențiați
2015-2016	350	312
2016-2017	240	231
2017-2018	335	326

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 14. Sistematizare proprie.

În figura 20 este prezentat prin diagramă de structură, numărul de absolvenți ai programelor de licență, în anul universitar 2017-2018.

Structura numărului de absolvenți ai programelor universitare de licență, în anul universitar 2017-2018

Figura 20

Totodată, în cadrul Universității Artifex din București funcționează opt programe de studii universitare de masterat, dintre care în ultimii doi ani au funcționat cinci programe. Numărul studenților absolvenți ai programelor de master a fost de 116, în anul universitar 2016-2017 și 123 în anul universitar 2017-2018.

Numărul de absolvenți și absolvenți ai examenului de disertație la programele de studii universitare de masterat, în Facultatea de Finanțe și Contabilitate, în perioada 2016-2018

Tabel 37

Anul universitar	Categorie absolvenți	Programul de studii	
		Management financiar-bancar și asigurări	Managementul sistemului informațional financiar-contabil
2016-2017	Absolvenți	13	19
	Cu examen de disertație	12	17
2017-2018	Absolvenți	14	21
	Cu examen de disertație	10	16

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 15. Sistematizare proprie.

În tabelele 37 și 38 se prezintă situația absolvenților și a absolvenților examenului de disertație la programele de studii universitare de masterat, în perioada 2016-2018.

Numărul de absolvenți și absolvenți ai examenului de disertație la programele de studii universitare de masterat, în Facultatea de Management-Marketing, în perioada 2016-2018

Tabel 38

Anul universitar	Categorie absolvenți	Programul de studii		
		Management organizațional	Marketing și comunicare în afaceri	Administrarea afacerilor în comerț, turism și servicii
2016-2017	Absolvenți	33	32	19
	Cu examen de disertație	33	30	18
2017-2018	Absolvenți	54	24	22
	Cu examen de disertație	53	24	20

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 15. Sistematizare proprie.

Situația centralizată la nivelul Universității Artifex din București cu privire la numărul absolvenților și al absolvenților examenului de disertație la programele de studii universitare de masterat, este prezentată în tabelul 39.

Numărul absolvenților și al absolvenților cu examen de disertație ai Universității Artifex din București, la programele de studii universitare de masterat, în perioada 2016-2018

Tabel 39

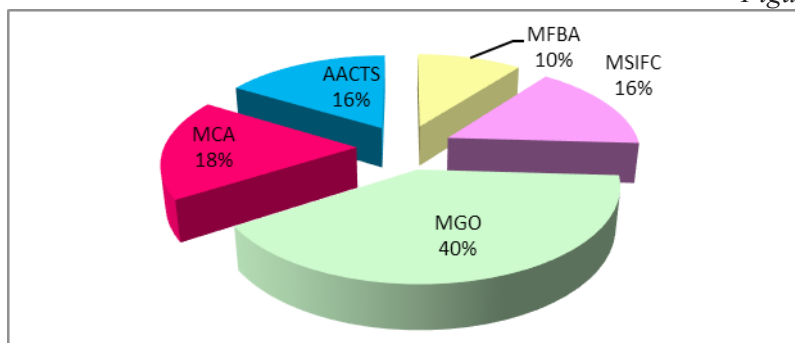
Anul universitar	Absolvenți	Absolvenți cu examen de disertație
2016-2017	105	116
2017-2018	135	126

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperăției Meșteșugărești 2018, p. 15. Sistematizare proprie.

Structura numărului de absolvenți de masterat, în anul universitar 2017-2018, este prezentată în figura 21.

Structura numărului de absolvenți de masterat, în anul universitar 2017-2018, după tipul programului universitar de master

Figura 21

• Entitățile care funcționează în cooperarea meșteșugărească

Precizăm că, în anul 2018, UCECOM este unic fondator sau acționar majoritar la următoarele entități:

- Fundația Națională Tehnico-Științifică și Social Culturală Artifex a Cooperăției Meșteșugărești;
- Fundația Învățământului Preuniversitar al Cooperăției Meșteșugărești Spiru Haret care cuprinde 11 unități de învățământ preuniversitar ale cooperăției meșteșugărești și anume: 10 licee tehnologice UCECOM Spiru Haret (Arad, Baia Mare, Brăila, Breaza, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Iași, Ploiești, Timișoara) și Colegiul UCECOM Spiru Haret București;
- SC Hefaistos-CM SA (Hotel Hefaistos Sovata și Mamaia);
- SC SADCOS SA;
- Gazeta Viața CM.

Tot în sistemul cooperatist meșteșugăresc funcționează și următoarele entități:

- Curtea de Arbitraj de pe lângă UCECOM;
- Asociația Profesională a Producătorilor de Confecții, Textile și Tricotaje din Cooperăția Meșteșugărească – APCT-CM;
- Asociația Profesională a Producătorilor de Mobilă și Diverse Articole din Lemn din Cooperăția Meșteșugărească – APM-CM;
- Asociația Profesională a Producătorilor de Artă Populară, Artizanat și Meșteșuguri Artistice din Cooperăția Meșteșugărească – ROMARTIZANA – APPAP-CM;
- Liga Națională a Organizațiilor cu Personal Handicapat din Cooperăția Meșteșugărească.

În finalul analizei evoluției entităților cooperatiste s-a efectuat un studiu referitor la numărul entităților cooperatiste repartizate pe județe (datele absolute și relative sunt prezentate în tabelul 40, iar structura în figura 22).

Numărul entităților cooperatiste repartizate pe județe

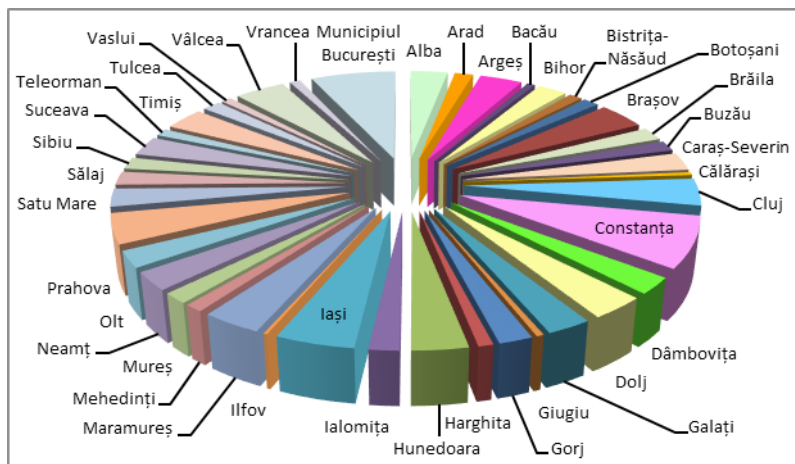
Tabel 40

Nr. crt.	Județul	Număr entități cooperatiste	Pondere (%)*
1	Alba	14	3,05
2	Arad	7	1,53
3	Argeș	16	3,49
4	Bacău	3	0,65
5	Bihor	11	2,40
6	Bistrița-Năsăud	5	1,09
7	Botoșani	6	1,31
8	Brașov	18	3,92
9	Brăila	9	1,96
10	Buzău	7	1,53
11	Caraș-Severin	12	2,61
12	Călărași	2	0,44
13	Cluj	18	3,92
14	Constanța	34	7,41
15	Dâmbovița	11	2,40
16	Dolj	15	3,27
17	Galați	12	2,61
18	Giurgiu	2	0,44
19	Gorj	9	1,96
20	Harghita	4	0,87
21	Hunedoara	15	3,27
22	Ialomița	8	1,74
23	Iași	21	4,58
24	Ilfov	1	0,22
25	Maramureș	16	3,49
26	Mehedinți	5	1,09
27	Mureș	7	1,53
28	Neamț	12	2,61
29	Olt	11	2,40
30	Prahova	20	4,36
31	Satu Mare	12	2,61
32	Sălaj	9	1,96
33	Sibiu	8	1,74
34	Suceava	13	2,83
35	Teleorman	5	1,09
36	Timiș	15	3,27
37	Tulcea	7	1,53
38	Vaslui	4	0,87
39	Vâlcea	19	4,14
40	Vrancea	4	0,87
41	Municipiul București	32	6,97

Sursa: Anuarul Statistic al Uniunii Naționale a Cooperației Meșteșugărești 2018, paginile 22-89, datele sunt sistematizate de autor

Structura entităților cooperatiste pe județe, în anul 2017

Figura 22

Din studiul datelor din tabelul 40 și a figurii 22 se constată situația, de fapt, existentă în anul 2017 cu privire la repartizarea teritorială, pe județe, a entităților cooperatiste meșteșugărești. Rezultă că cele mai multe entități sunt în Municipiul București (32), județele Constanța (34), Iași (21), Prahova (20), Vâlcea (19), Brașov (18), Cluj (18), Argeș (16), Maramureș (16), Dolj (15) și Hunedoara (15). Se poate observa că cele 11 județe, împreună cu Municipiul București, dețin 51,65% din totalul entităților meșteșugărești din România, fiind centre puternice ale cooperatistei meșteșugărești.

Concluzii

Vastul material care a stat la baza cercetării și a identificării tendințelor de evoluție a cooperatistei din România în contextul actualei crize pandemice și economico-financiare, determină o sintetizare în câteva concluzii care s-au desprins. În primul rând, sistemul cooperatist din România este unul necesar, care trebuie să se consolideze și să se dezvolte în perioada următoare. Cooperatista de consum, credit și meșteșugărească trebuie să nu renunțe la acest mediu destul de ostil și dificil în a-și menține poziția și a căuta să dezvolte valorificarea resurselor pe plan local în ceea ce privește dezvoltarea mai ales a cooperatistei meșteșugărești.

Cooperatista meșteșugărească își are propria albie de evoluție, dar trebuie să se dezvolte într-o piață în care să reintre în deplină capacitate de funcționare a legii fundamentale a raportului dintre ofertă și cerere. Sistemul cooperatist poate oferi mai mult pe plan local, mai ales în condițiile actuale

când sunt restructurate activitățile marilor mall-uri, magazine și așa mai departe.

Pe plan local cooperăția meșteșugărească poate să-și intensifice activitatea de realizare a unor bunuri și crearea de servicii specifice în ajutorul completării nevoilor cererii populației pe plan local. Pe de altă parte, cooperăția trebuie să se angajeze mai activ în a valorifica resursele care există încă pe plan local pentru a se consolida și a putea impune un trend de evoluție în perioada următoare.

Putem aprecia că la fel ca și înțelege economie mondială, europeană sau a României și activitatea cooperăției din România pe multiplele sale sectoare este afectată în mod alarmant de efectele crizei pandemice și economico-financiare. Nevoia de a reaseza aceste programe de dezvoltare sunt absolut necesare pentru a putea evita ca și cooperăția să fie în mod dăunător afectată de efectele crizei economico-financiare.

O concluzie se referă la cooperăția din agricultură. După legea Fondului Funciar, care a adus la destrămarea sistemului, deși nu ne place trebuie să acceptăm modalitatea organizării suprafețelor agricole. Reîmproprietărirea, privatizarea, cedarea sau reintrarea în posesie a proprietăților anterioare nu au avut efectul cel mai bun și în multe împrejurări aceasta a dus la nelucrarea terenurilor, la lipsa irigațiilor, fertilizării, lucrărilor mecanizate și toate celelalte, care se înscriu în agrotehnica pe care trebuie să o promovăm. Abia acum se încearcă sugerarea acordării unor subvenții, alte ajutoare, de reparație a asociațiilor în agricultură, nu numai pe bază de arendă, ci și pe bază de voință a deținătorului de proprietăți mici în agricultură, astfel încât acestea să fie aduse într-o situație favorabilă, să valorifice fertilitatea solului românesc pentru a produce întreaga gamă de produse agroalimentare de care țara are nevoie.

Bibliografie

1. Anghelache, C. (2018). *National cooperative system – component of economic and social development*. Romanian Statistical Review, Supplement, 4, 18-31
2. Anghelache, C. (2018). *The role of handicraft cooperation in Romania's economic development and growth*. Romanian Statistical Review, Supplement, 5, 280-296
3. Anghelache, C., Anghel, M.G. (2017). *The place and role of Romanian cooperation in economic evolution*, International Symposium „Experience. Knowledge. Contemporary Challenges”, 1st Edition, „Romania at a Crossroad. From the past, towards the future”, „Artifex” University of Bucharest, December 14th-15th, Bucharest
4. Birchall, J., Hammond-Ketilson, L. (2009). *Resilience of the Cooperative Business Model in Times of Crisis*, Sustainable Enterprise Programme, International Labour Office, Job Creation and Enterprise Development Department. Geneva: ILO

-
5. Bonteffis, P., Fulton, M. (2009). *Organizational Structure, Redistribution and the Endogeneity of Cost: Cooperatives, Investor-Owned Firms and the Cost of Procurement*. Journal of Economic Behavior & Organization, 72 (1), 322-343
 6. Borzagd, C., Bodini, R., Carini, C., Depedri, S., Galera, G., Salvatori, G. (2014). *Europe in Transition: The Role of Social Cooperatives and Social Enterprises*, Euricse Working Papers 69, 14
 7. Mazzarol, T, Soutar, G., Limnios, E. (2012). *Member Loyalty in Co-operative Enterprises: A Preliminary Assessment*. 26th Annual ANZAM Conference, 5 -J December 2012,Perth WA
 8. Novkovic, S. (2008). *Defining the co-operative difference*. The Journal of Socio-Econoruics, 37 (6), 2168-21719. Petrescu, C. (coordonator) (2011). *Mișcarea cooperatistă în România 2011 - dimensiuni, performanțe, tendințe, provocări*, Raport preliminar, Institutul de Cercetare a Calității Vieții
 10. Roelants, B., Dovgan, D., Eum, H., Terrasi, E. (2012). *The resilience of the cooperative model*. How worker cooperatives, social cooperatives and other worker-owned enterprises respond to the crisis and its consequences. CECOP-CICOPA Europe.
 11. Torres Perez, F. (2016), *Co-operatives: Between State Control and the Collaborative Economy*. Journal of Co-operative Studies, 49 (3), 5-12